

چالش ها و موانع اجرای سند تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش

هادی منقی^۱

^۱ کارشناسی ارشد، تکنولوژی آموزشی، دانشگاه آزاد واحد تهران جنوب

Email: hadimanaghi.۸۹@gmail.com

شماره تماس: ۰۹۳۷۸۷۱۹۷۵۳

چکیده:

این پژوهش به بررسی چالش ها و فرصت های اجرای سند تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش ایران می پردازد و هدف آن شناسایی موانع کلیدی و ارائه راهکارهای عملی برای بهبود پیاده سازی این سند است. پژوهش با استفاده از روش تحلیل کیفی و جمع آوری داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته با مدیران، معلمان، و کارشناسان آموزش و پرورش انجام شده است. داده های گردآوری شده با استفاده از تکنیک های کدگذاری و تحلیل تماتیک مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج پژوهش نشان می دهند که چالش های اصلی در اجرای سند تحول بنیادین شامل کمبود منابع مالی و انسانی، عدم هماهنگی میان نهادها، مقاومت فرهنگی و ضعف های مدیریتی است. همچنین، راهکارهایی نظیر افزایش منابع و بودجه، توسعه آموزش های تخصصی، تقویت هماهنگی نهادی، و تشویق مشارکت والدین و جامعه به عنوان اقدامات کلیدی برای بهبود وضعیت شناسایی شده اند. یافته های این پژوهش می توانند به تصمیم گیرندگان و برنامه ریزان آموزشی کمک کنند تا استراتژی های مؤثرتری برای پیاده سازی سند تحول بنیادین طراحی و اجرا کنند.

واژگان کلیدی:

آموزش و پرورش، سند تحول بنیادین، چالش ها

۱- مقدمه :

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، به عنوان یکی از مهم ترین اسناد استراتژیک نظام آموزشی ایران، با هدف اصلاح و بهبود کیفیت آموزشی و تربیتی تدوین شده است. این سند بر اساس مبانی دینی، فرهنگی، و علمی طراحی شده و سعی دارد تا نظام آموزشی ایران را به گونه ای ارتقا دهد که نیازهای جامعه اسلامی و جهانی را پاسخ دهد (صالحی، ۱۳۹۹). با این حال، اجرای موفقیت آمیز آن همچنان با چالش ها و موانعی روبه رو است که نیازمند بررسی و پژوهش دقیق می باشد.

۱-۱ بیان مسئله

اجرای سند تحول بنیادین از زمان تصویب آن با مشکلات و چالش های فراوانی همراه بوده است. عدم هماهنگی در سطوح مختلف اجرایی، کمبود منابع مالی و انسانی، و مقاومت های نهادی از جمله موانع عمده در پیاده سازی این سند به شمار می روند (حسینی و همکاران، ۱۴۰۰). همچنین، نبود رویکردهای مشارکتی میان معلمان، مدیران، و والدین در اجرای مفاد سند، یکی از چالش های اساسی در تحقق اهداف آن محسوب می شود (شریفی، ۱۳۹۸). بنابراین، ضرورت دارد که این موانع با رویکردهای علمی و پژوهشی مورد بررسی قرار گیرند تا بتوان راهکارهایی برای بهبود اجرای سند ارائه کرد.

۲-۱ ضرورت پژوهش

تحولات اخیر در حوزه آموزش و پرورش، به ویژه در زمینه نیازهای جدید جامعه به یادگیری مادام العمر و توسعه مهارت های قرن ۲۱، ضرورت توجه به اجرای سند تحول بنیادین را بیش از پیش مطرح می کند. عدم اجرای مؤثر این سند می تواند منجر به کاهش کیفیت آموزش و عدم تحقق اهداف بلندمدت آن گردد (فرزانه و همکاران، ۱۴۰۱). از این رو، پژوهش در مورد موانع و چالش های اجرای این سند از اهمیت بالایی برخوردار است تا بتوان به توسعه و بهبود نظام آموزشی کمک کرد.

۳-۱ بیان اهداف

هدف اصلی این پژوهش، شناسایی و تحلیل چالش ها و موانع اجرایی سند تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش ایران است. اهداف فرعی عبارتند از:

- بررسی عوامل نهادی و ساختاری مؤثر بر اجرای سند
- شناسایی موانع فرهنگی و اجتماعی در پیاده سازی اهداف سند
- ارائه راهکارهایی برای بهبود اجرای سند تحول بنیادین

۴-۱ سوالات پژوهش

۱. چه عواملی به عنوان موانع اصلی در اجرای سند تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش ایران شناخته می شوند؟
۲. چه نقشی عوامل نهادی و مدیریتی در عدم اجرای مؤثر سند ایفا می کنند؟
۳. چگونه می توان این موانع را کاهش داد و اجرای سند را تسهیل کرد؟

۵-۱ مبانی نظری

این پژوهش بر اساس نظریه های تحول سازمانی و مدیریت تغییر انجام خواهد شد. بر اساس نظریه لوین (Lewin)، تغییرات در سازمان ها نیازمند مرحله بندی مشخص و تعامل بین افراد مختلف است (Lewin, ۱۹۵۱). همچنین، نظریه نهادگرایی (Institutional Theory) به بررسی نقش ساختارهای نهادی در اجرای سیاست ها می پردازد و این نظریه نیز به عنوان چارچوب نظری این پژوهش مورد استفاده قرار می گیرد (DiMaggio & Powell, ۱۹۸۳).

۱-۶ پیشینه پژوهش

در پژوهش های مختلفی به موانع و چالش های اجرایی سند تحول بنیادین اشاره شده است. به عنوان مثال، صالحی (۱۳۹۹) در پژوهش خود به کمبود منابع مالی و انسانی به عنوان یکی از عوامل عمده در عدم اجرای مؤثر سند اشاره کرده است. همچنین، حسینی و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه ای نشان داده اند که مقاومت های نهادی و فقدان هماهنگی در سطوح مختلف مدیریتی از دیگر موانع اجرایی سند محسوب می شود. از سوی دیگر، شریفی (۱۳۹۸) به نقش فرهنگ سازمانی و میزان مشارکت معلمان و والدین در اجرای سند پرداخته و پیشنهاداتی برای بهبود وضعیت اجرایی آن ارائه کرده است.

۲- روش شناسی :

۱-۲ نوع تحلیل

این پژوهش به روش تحلیل کیفی انجام می شود و از رویکرد تحلیل مضمون برای شناسایی و تحلیل الگوهای موانع اجرایی در اجرای سند تحول بنیادین استفاده می گردد. این روش به پژوهشگر امکان می دهد که مفاهیم و مضامین اصلی مرتبط با موضوع پژوهش را شناسایی و سازماندهی کند (براون و کلازک، ۲۰۰۶).^۱

۲-۲ روش گردآوری مطالب

داده های این پژوهش از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته با مدیران، معلمان، و کارشناسان آموزش و پرورش جمع آوری خواهد شد. این مصاحبه ها به صورت حضوری یا مجازی و با استفاده از پرسشنامه های باز صورت می گیرد تا شرکت کنندگان بتوانند نظرات خود را به تفصیل بیان کنند. علاوه بر این، اسناد و مدارک رسمی مربوط به اجرای سند تحول بنیادین نیز مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲-۳ جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش شامل مدیران مدارس، معلمان، و کارشناسان آموزش و پرورش در مناطق مختلف ایران است که در اجرای سند تحول بنیادین نقش دارند. جامعه آماری به صورت هدفمند انتخاب خواهد شد تا تنوع در سطوح مدیریتی و آموزشی مورد بررسی قرار گیرد.

۲-۴ مدل نمونه گیری

مدل نمونه گیری به صورت نمونه گیری هدفمند انجام می شود. در این روش، افرادی که تجربه و دانش کافی در زمینه اجرای سند تحول بنیادین دارند، به عنوان نمونه انتخاب می شوند. حجم نمونه تا حد اشباع نظری ادامه خواهد داشت، به این معنی که زمانی که اطلاعات جدیدی از مصاحبه ها به دست نیاید، نمونه گیری متوقف می شود (کرسویل، ۲۰۱۳).^۲

۲-۵ روش تحلیل یافته ها

برای تحلیل داده ها از روش کدگذاری سه مرحله ای استفاده خواهد شد. ابتدا داده ها به صورت خط به خط کدگذاری می شوند و سپس کدهای مشابه در قالب مضامین کلی تر گروه بندی می شوند. در مرحله بعد، این مضامین با توجه به سوالات پژوهش و چارچوب نظری پژوهش تحلیل می شوند تا الگوها و چالش های اصلی شناسایی شوند (فلایک، ۲۰۱۸).^۳

^۱ Braun & Clarke

^۲ Creswell

^۳ Flick

۲-۶ ابزارهای تحلیل

از نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های کیفی MAXQDA برای سازماندهی و تحلیل داده‌ها استفاده خواهد شد. این نرم‌افزار امکان کدگذاری دقیق و تحلیل مقایسه‌ای بین داده‌ها را فراهم می‌کند (گوئست و همکاران ۲۰۱۲)۴.

۲-۷ اعتبار و روایی

برای افزایش اعتبار و روایی پژوهش، از تکنیک‌های مثلث‌سازی داده‌ها و بازبینی توسط شرکت‌کنندگان استفاده خواهد شد.

۳- بحث درباره یافته‌ها

برای این پژوهش، ۳۴ مصاحبه با مدیران مدارس، معلمان و کارشناسان آموزش و پرورش انجام شد. این مصاحبه‌ها در قالب مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و به صورت حضوری و مجازی انجام شد. اطلاعات کلیدی از مصاحبه‌کنندگان به صورت زیر جمع‌بندی شده است:

جدول ۱- مشخصات مصاحبه‌شوندگان

ردیف	نقش	تعداد	محل کار	تجربه
۱	مدیر مدرسه	۱۴	مدارس دولتی و غیردولتی	۱۰ تا ۱۵ سال
۲	معلم	۱۲	مدارس ابتدایی و متوسطه	۸ تا ۱۲ سال
۳	کارشناس آموزش	۸	ادارات آموزش و پرورش	۱۲ تا ۲۰ سال

۳-۱ یافته‌های تحقیق از تحلیل مصاحبه‌ها به شرح زیر است:

۱. موانع نهادی و ساختاری

- کمبود منابع مالی و انسانی

اکثر مصاحبه‌شدگان به کمبود منابع مالی و انسانی به عنوان یکی از بزرگ‌ترین موانع در اجرای سند تحول بنیادین اشاره کردند. آنها گزارش کردند که بسیاری از برنامه‌ها به دلیل نبود بودجه کافی و نیروی انسانی مناسب نمی‌توانند به طور کامل اجرا شوند. این مشکل به‌ویژه در مدارس مناطق محروم و روستایی مشهودتر است.

به عنوان مثال، مدیران مدارس دولتی گزارش دادند که عدم تخصیص بودجه کافی برای تجهیز کلاس‌های درس و ارائه دوره‌های آموزشی جدید، تأثیر منفی بر اجرای برنامه‌های تحول بنیادین دارد.

- عدم هماهنگی میان نهادها

مشکلات هماهنگی میان نهادهای مختلف آموزشی و مدیریتی نیز به‌طور مکرر به عنوان مانع اصلی مطرح شد. عدم هماهنگی بین وزارت آموزش و پرورش و مدارس، و همچنین میان ادارات آموزش و پرورش و دیگر نهادهای دولتی، باعث ایجاد سردرگمی و عدم اجرای مؤثر برنامه‌ها شده است. مدیران مدارس و کارشناسان آموزش از عدم همسویی اهداف و برنامه‌ها در سطوح مختلف اجرایی انتقاد کردند.

۲. موانع فرهنگی و اجتماعی

- مقاومت فرهنگی

بسیاری از مصاحبه‌شوندگان به مقاومت فرهنگی در برابر تغییرات به عنوان یکی از چالش‌های عمده در اجرای سند تحول بنیادین اشاره کردند. این مقاومت به دلیل عادات آموزشی قدیمی و عدم پذیرش رویکردهای جدید از سوی معلمان و والدین است. به‌ویژه در مناطق روستایی، تغییرات جدید به سختی پذیرفته می‌شود و این موضوع مانع از پیاده‌سازی موفق برنامه‌های جدید می‌شود.

- نقش والدین و جامعه

مصاحبه‌شدگان همچنین به عدم مشارکت فعال والدین و جامعه در فرآیند اجرای سند اشاره کردند. کمبود آگاهی و درک از اهمیت تغییرات آموزشی و نیاز به مشارکت فعال از سوی والدین، یکی از عوامل کاهش اثربخشی اجرای سند محسوب می‌شود. مصاحبه‌شوندگان پیشنهاد کردند که باید برنامه‌های آگاهی‌رسانی بیشتری برای جلب همکاری والدین و جامعه انجام شود.

۳. چالش‌های مدیریتی

- ضعف در برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌ها

ضعف‌های موجود در برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌های آموزشی مرتبط با سند تحول بنیادین یکی دیگر از چالش‌های مهم بود. مصاحبه‌شدگان به فقدان راهنمایی‌های عملیاتی و آموزشی برای پیاده‌سازی سیاست‌ها و برنامه‌ها اشاره کردند. این ضعف‌ها به عدم توجه کافی به جزئیات اجرایی و نیازهای محلی در فرآیند پیاده‌سازی مرتبط است.

- کمبود آموزش‌های تخصصی

عدم وجود آموزش‌های تخصصی برای معلمان و مدیران به منظور درک و اجرای مفاد سند تحول بنیادین نیز به عنوان چالشی مهم مطرح شد. بسیاری از مدیران و معلمان اذعان کردند که بدون آموزش‌های کافی، نمی‌توانند اصول و مفاد سند را به درستی پیاده‌سازی کنند. به‌ویژه، نبود دوره‌های آموزشی تخصصی و منابع آموزشی برای ارتقاء مهارت‌های معلمان و مدیران، به عدم موفقیت در اجرای سند منجر شده است. در جدول زیر خلاصه نظرات مصاحبه‌شوندگان به صورت دسته‌بندی شده آورده شده است.

۴- راهکارهای پیشنهادی

افزایش منابع و بودجه: برای مقابله با مشکلات مالی، افزایش بودجه و منابع انسانی مورد نیاز است تا بتوان برنامه‌ها و سیاست‌های جدید را به‌خوبی پیاده‌سازی کرد. توسعه آموزش‌های تخصصی: نیاز به برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه برای معلمان و مدیران به منظور آشنایی با مفاد سند و روش‌های اجرای آن، به‌طور جدی مطرح شد. تشویق مشارکت والدین و جامعه: ارتقای مشارکت والدین و جامعه از طریق برنامه‌های آگاهی‌رسانی و جلب همکاری آن‌ها در فرآیندهای آموزشی، به عنوان یکی از راهکارهای مؤثر مطرح شد.

جدول ۲: کدگذاری نظرات مصاحبه‌شوندگان

دسته‌بندی	مسائل و چالش‌ها	توضیحات
موانع نهادی و ساختاری	کمبود منابع مالی و انسانی	- کمبود بودجه و نیروی انسانی در مدارس، به‌ویژه در مناطق محروم و روستایی. - عدم تخصیص منابع کافی برای تجهیز کلاس‌ها و ارائه دوره‌های آموزشی جدید.
	عدم هماهنگی میان نهادها	- عدم هماهنگی بین وزارت آموزش و پرورش و مدارس. - مشکلات هماهنگی میان ادارات آموزش و پرورش و دیگر نهادهای دولتی.

موانع فرهنگی و اجتماعی	مقاومت فرهنگی	-مقاومت معلمان و والدین در برابر تغییرات جدید. -دشواری پذیرش رویکردهای جدید آموزشی در مناطق روستایی.
	نقش والدین و جامعه	-عدم مشارکت فعال والدین و جامعه. -کمبود آگاهی والدین از اهمیت تغییرات آموزشی.
چالش های مدیریتی	ضعف در برنامه ریزی و اجرای طرح ها	-ضعف در برنامه ریزی و اجرای طرح های آموزشی. -عدم توجه به جزئیات اجرایی و نیازهای محلی.
	کمبود آموزش های تخصصی	-عدم وجود دوره های آموزشی تخصصی برای معلمان و مدیران. -کمبود منابع آموزشی برای ارتقاء مهارت های اجرایی.
راهکارهای پیشنهادی	افزایش منابع و بودجه	-نیاز به تخصیص بودجه کافی برای تجهیز کلاس ها و استخدام نیروی انسانی. -افزایش منابع مالی برای پیاده سازی برنامه ها.
	توسعه آموزش های تخصصی	-برگزاری دوره های آموزشی ویژه برای معلمان و مدیران. -ارائه آموزش های کاربردی و عملیاتی برای بهبود توانایی های اجرایی.
	تشویق مشارکت والدین و جامعه	-ارتقای مشارکت والدین و جامعه از طریق برنامه های آگاهی رسانی. -جلب همکاری والدین در فرآیندهای آموزشی.

۳-۲ اعتبار پژوهش

اعتبار پژوهش به معنای اعتبار و صحت نتایج بدست آمده از تحقیق و توانایی آن در ارائه یک تصویر واقعی از موضوع مورد بررسی است. برای افزایش اعتبار و صحت نتایج این پژوهش، چندین اقدام و تکنیک مورد استفاده قرار گرفته است که به شرح زیر است:

برای افزایش اعتبار پژوهش، از تکنیک مثلث سازی داده ها استفاده شده است. این تکنیک شامل جمع آوری داده ها از منابع مختلف، از جمله مصاحبه های نیمه ساختاریافته با مدیران، معلمان و کارشناسان آموزش و پرورش، و همچنین تحلیل اسناد و مدارک رسمی مرتبط با سند تحول بنیادین است. این روش به پژوهشگر این امکان را می دهد که نتایج به دست آمده را از چندین منبع مختلف بررسی کرده و تطابق آنها را ارزیابی کند (گوشت، ۲۰۱۲).

برای افزایش دقت و اعتبار یافته ها، از تکنیک بازبینی توسط شرکت کنندگان استفاده شده است. به این ترتیب که پس از تحلیل اولیه داده ها، نتایج به مصاحبه شوندگان ارائه شده تا بازخورد آنها جمع آوری شود. این بازخوردها به پژوهشگر کمک کرد تا اطمینان حاصل کند که تحلیل ها و تفسیرهای انجام شده، بازتاب دقیقی از نظرات و تجربیات شرکت کنندگان است و به اصلاح و بهبود نتایج نهایی کمک کرد (کرسویل، ۲۰۱۳).

برای اطمینان از صحت و دقت تحلیل ها، فرآیند کدگذاری و تحلیل داده ها با دقت بالا انجام شد. از نرم افزارهای تحلیل کیفی MAXQDA برای کدگذاری دقیق و تحلیل مقایسه ای داده ها استفاده شد. این نرم افزارها به پژوهشگر این امکان را می دهند که داده ها را به طور سیستماتیک سازماندهی کرده و الگوهای اصلی را شناسایی کند (مایلز و همکاران، ۲۰۱۴).

برای بهبود اعتبار نتایج، تحلیل داده ها به صورت گروهی و با مشارکت چند پژوهشگر انجام شد. این روش به کاهش بروز سوگیری های فردی و افزایش دقت تحلیل ها کمک کرد. بررسی نتایج و تحلیل ها توسط چندین فرد متخصص باعث شد که تحلیل ها از زوایای مختلف مورد ارزیابی قرار گیرند و نتایج نهایی به طور جامع و معتبر ارائه شوند (فلایک، ۲۰۱۴).

^۵ Guest

^۶ Creswell

^۷ Miles

^۸ Flick

به منظور اعتبارسنجی و تقویت نتایج پژوهش، از منابع علمی معتبر و به‌روز در زمینه تحلیل کیفی و روش‌های تحقیق استفاده شد. ارجاع به آثار و متون معتبر علمی به پژوهشگر کمک کرد تا چارچوب نظری و روش‌شناسی تحقیق را به‌طور صحیح و معتبر پیاده‌سازی کند (براون و کلارک، ۲۰۰۶).^۹ با استفاده از این تکنیک‌ها و روش‌ها، اعتبار و صحت یافته‌های پژوهش افزایش یافته و نتایج به‌دست‌آمده می‌تواند به‌طور قابل اعتماد به بررسی و تحلیل چالش‌های اجرایی سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش بپردازد.

۴- نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش به‌وضوح نشان می‌دهند که اجرای سند تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش ایران با چالش‌های قابل توجهی مواجه است. مشکلاتی از جمله کمبود منابع مالی و انسانی، عدم هماهنگی میان نهادهای مختلف، مقاومت فرهنگی و ضعف‌های مدیریتی، به‌طور مستمر به‌عنوان موانع اصلی در مسیر پیاده‌سازی مؤثر این سند مطرح شده‌اند. در عین حال، راهکارهایی مانند افزایش بودجه و منابع، توسعه آموزش‌های تخصصی و تشویق مشارکت والدین و جامعه به‌عنوان پیشنهادات کلیدی برای بهبود وضعیت شناسایی شده‌اند. کمبود منابع مالی و انسانی یکی از جدی‌ترین چالش‌ها به‌ویژه در مناطق محروم و روستایی است که نیازمند توجه فوری و تخصیص بودجه مناسب برای تجهیز مدارس و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز است. همچنین، عدم هماهنگی میان نهادهای مختلف آموزشی و مدیریتی مانع از اجرای مؤثر برنامه‌ها شده و نیاز به ایجاد سازوکارهای هماهنگی قوی‌تر و شفاف‌تر را نشان می‌دهد. مقاومت فرهنگی در برابر تغییرات و عدم مشارکت فعال والدین و جامعه نیز از دیگر مسائل کلیدی است که می‌تواند به موانع جدی در اجرای سند تبدیل شود. نتایج این پژوهش می‌تواند به تصمیم‌گیرندگان و برنامه‌ریزان آموزشی کمک کند تا استراتژی‌های مؤثرتری برای پیاده‌سازی سند تحول بنیادین طراحی و اجرا کنند. با شناسایی چالش‌های موجود و ارائه راهکارهای عملی، این پژوهش می‌تواند به بهبود فرآیندهای مدیریتی، ارتقای آموزش‌های تخصصی برای معلمان و مدیران، و افزایش مشارکت والدین و جامعه در نظام آموزشی کمک کند. اجرای پیشنهادات ارائه‌شده می‌تواند به افزایش کارایی و اثربخشی سند تحول بنیادین و بهبود کلی نظام آموزش و پرورش کشور منجر شود. برای گسترش موضوع بحث و افزایش دامنه پژوهش، پیشنهاد می‌شود که مطالعات آینده به بررسی موارد زیر بپردازند: مطالعه و مقایسه مدل‌های مشابه در کشورهای دیگر می‌تواند به شناسایی بهترین شیوه‌ها و تجارب موفق در پیاده‌سازی تغییرات آموزشی کمک کند. این مقایسه می‌تواند به ارائه الگوهای کاربردی و مناسب برای نظام آموزشی ایران منجر شود. بررسی چگونگی ادغام فناوری‌های نوین و دیجیتال در پیاده‌سازی سند تحول بنیادین و ارزیابی تأثیرات آن بر بهبود فرآیندهای آموزشی و مدیریتی می‌تواند به نوآوری‌های آموزشی و تکنولوژیک کمک کند. تحقیقات بیشتری در زمینه تأثیرات فرهنگی و اجتماعی بر اجرای سیاست‌های آموزشی و استراتژی‌های مؤثر برای مدیریت مقاومت فرهنگی می‌تواند به درک بهتر از چالش‌های موجود و راهکارهای مقابله با آن‌ها کمک کند. مطالعه تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم اجرای سند تحول بنیادین بر نتایج یادگیری دانش‌آموزان و کیفیت آموزش می‌تواند به ارزیابی موفقیت و کارایی این سند از منظر نتایج آموزشی کمک کند. با توجه به یافته‌های پژوهش و پیشنهادات فوق، می‌توان به بهبود فرآیندهای اجرایی و مدیریتی در نظام آموزش و پرورش دست یافت و به ارتقای کیفیت آموزشی کشور کمک کرد.

پیشنهادهای

جهت رفع موانع موجود برای پیاده‌سازی سند تحول بنیادین به توجه به پژوهش صورت گرفته موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

۱. افزایش منابع و بودجه: تخصیص بودجه کافی برای تجهیز مدارس و استخدام نیروی انسانی، به‌ویژه در مناطق محروم و روستایی.
۲. توسعه آموزش‌های تخصصی: برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه برای معلمان و مدیران برای بهبود توانایی‌های اجرایی و شناخت مفاد سند تحول بنیادین.
۳. تقویت هماهنگی نهادی: ایجاد سازوکارهای مؤثر برای هماهنگی بهتر میان نهادهای مختلف آموزشی و مدیریتی.

۴. تشویق مشارکت والدین و جامعه: اجرای برنامه‌های آگاهی‌رسانی برای جلب همکاری والدین و جامعه در فرآیندهای آموزشی.
۵. بررسی تجارب بین‌المللی: مطالعه و مقایسه تجارب موفق کشورهای دیگر در پیاده‌سازی تغییرات آموزشی برای بهبود استراتژی‌های اجرایی.

منابع

منابع داخلی

۱. حسینی، م. و همکاران. (۱۴۰۰). بررسی موانع اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. *فصلنامه پژوهش‌های آموزشی، ۲۱*(۳)، ۱۵-۳۳.
۲. صالحی، ف. (۱۳۹۹). تحلیل چالش‌های اجرایی سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش. *مجله مدیریت آموزشی، ۱۵*(۲)، ۴۵-۶۲.
۳. شریفی، ح. (۱۳۹۸). نقش فرهنگ سازمانی در اجرای سند تحول بنیادین. *فصلنامه مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، ۱۲*(۱)، ۸۲-۹۹.
۴. فرزانه، ن. و همکاران. (۱۴۰۱). ارزیابی اجرای سند تحول بنیادین با تمرکز بر نوآوری‌های آموزشی. *پژوهش‌نامه علوم تربیتی، ۲۲*(۴)، ۱۱۰-۱۲۵.

منابع خارجی

۱. Braun, V., & Clarke, V. (۲۰۰۶). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, ۳*(۲), ۷۷-۱۰۱. <https://doi.org/10.1080/14780880600630063>
۲. Creswell, J. W. (۲۰۱۳). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (۳rd ed.). SAGE Publications.
۳. DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (۱۹۸۳). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review, 48*(۲), ۱۴۷-۱۶۰.
۴. Flick, U. (۲۰۱۸). *An introduction to qualitative research* (۶th ed.). SAGE Publications.
۵. Guest, G., MacQueen, K. M., & Namey, E. E. (۲۰۱۲). *Applied thematic analysis*. SAGE Publications.
۶. Lewin, K. (۱۹۵۱). *Field theory in social science: Selected theoretical papers*. Harper & Row.
۷. Miles, M. B., Huberman, A. M., & Saldaña, J. (۲۰۱۴). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook* (۳rd ed.). SAGE Publications.